

בש"פ 8139/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8139/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 10.11.2014 בעמ"ת 604-11-14 שניתנה על ידי כבוד השופטת ד' מרשק מרום

בשם המבקש: עו"ד סיוון חיימוב-ביילאר

החלטה

*

1. לפני בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 10.11.2014 (עמ"ת 604-11-14, השופטת ד' מרשק מרום). בית המשפט המחוזי דחה ערר שהגיש המבקש על החלטתו של בית משפט השלום בפתח תקווה מיום 22.10.2014 (מ"ת 9130-09-14, השופט ד' חסדאי), אשר הורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים, ודחה את בקשתו לקבלת תסקיר מבחן משלים.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 3.9.2014 הוגש כנגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירות אלימות כנגד שתיים מבנותיו, אחת מהן קטינה, וכן עבירת איומים כנגדן, במסגרת ארבעה אישומים. בכתב האישום נטען, כי המבקש הכה את שתי בנותיו בהזדמנויות שונות בכל חלקי גופן, גידף אותן ואיים עליהן כי יהרוג אותן אם יתלוננו עליו. בכתב האישום מפורטים ארבעה אירועים שבהם הכה המבקש את בנותיו וגרם להן לחבלות. בעקבות אחד מן האירועים איבדה הבת הקטינה את הכרתה והופנתה למרכז רפואי "מאיר", ובהמשך שוחררה. בכתב האישום יוחסו למבקש עבירות מרובות של תקיפת קטין לפי סעיף 368(ב)(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, ועבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

3. עם הגשת כתב האישום כנגד המבקש הוגשה גם בקשה לעוצרו עד תום ההליכים. ביום 15.9.2014 קבע בית משפט השלום כי קיימות ראיות לכאורה כנגד המבקש בכל הנוגע לעבירות האלימות, אך לא ביחס לעבירת האיומים. בית משפט השלום קבע גם כי קמה עילת מעצר כנגד המבקש, בשים לב למהות העבירות המיוחסות לו ולטבען, וכן לעברו הפלילי של המבקש אשר כבר הורשע בעבירות אלימות במשפחה ואף ריצה עונשי מאסר. בהמשך לכך, בית משפט השלום הורה על קבלת תסקיר מבחן בעניינו של המבקש.

4. תסקיר המבחן מיום 20.10.2014 לא המליץ על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר, בשל ספקות שעלו ביחס למפקחים ולחלופת המעצר שהוצעה. יצוין, כי המפקחים שהוצעו על ידי המבקש כללו שניים מילדיו הבוגרים, אשר אחד מהם היה בעבר קורבן לעבירות אלימות מצד המבקש שבגינן נשפט המבקש וריצה עונש מאסר ממושך. בתסקיר נכתב כי תכנית לשחרורו של המבקש חייבת להתבסס על "פיקוח אנושי משמעותי, עם גבולות ברורים, לצד מרכיב שיקומי ייעודי". עוד יצוין, כי שירות המבחן התרשם כי המבקש הנו בעל תפיסות נוקשות באשר לילדיו. יחד עם זאת, צוין בתסקיר כי הוא הביע רצון לסיוע בהתמודדות ההורית שלו.

5. ביום 22.10.2014 התקיים דיון בעניינו של המבקש בבית משפט השלום. באת-כוח המבקש העלתה בדיון את האפשרות כי נוכח ממצאי תסקיר המבחן המבקש ישולב בקהילה טיפולית, וביקשה שיערך תסקיר משלים לבחינת חלופה זו. בית משפט השלום דחה בקשה זו בהחלטתו מאותו יום. בית משפט השלום נדרש לכך שמסוכנותו של המבקש היא מהותית ומוחשית והעבירות המיוחסות לו מרובות וחמורות. בית משפט השלום התייחס לחלופה שהוצעה על ידי באת-כוחו של המבקש בציינו כי אין זו חלופה סגורה, ונראה כי סבר שזו אינה הולמת בעניינו של המבקש. בית משפט השלום הוסיף כי המבקש עצמו לא ביקש להיקלט במסגרת טיפולית, אלא הציע חלופת מעצר בבית אחותו, וכי שירות המבחן לא מצא את המבקש מתאים להליך טיפולי בשלב המעצר, הנחשב לחריג.

6. המבקש הגיש ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי, וטען כי היה מקום לעריכת תסקיר משלים בעניינו. לטענתו, בית משפט השלום שגה בקובעו כי לא הביע רצון להשתלב במסגרת טיפולית. המבקש הבהיר כי הצעת החלופה למעצר בית הייתה רק הצעה לחלופין, וכי מכל מקום על שירות המבחן לבחון גם חלופות נוספות בעניינו. המבקש הדגיש כי תסקיר המבחן לא פסל את אפשרות שחרורו, אלא את החלופה הספציפית שהוצעה.

7. ביום 10.11.2014 דחה בית המשפט המחוזי את הערר שהגיש המבקש, בקובעו שלא נפל פגם בהחלטתו של בית משפט השלום אשר לא נטה לתת במבקש אמון ועל כן לא ראה צורך בקבלת תסקיר משלים. בית המשפט המחוזי קבע כי המבקש לא העלה מיוזמתו אופציה לחלופה טיפולית, וזו עלתה באופן תיאורטי ובשלב מאוחר יותר על ידי באת-כוחו. נקבע כי בנסיבות אלו, אם אכן מעוניין המבקש בקבלת סיוע בהתמודדות הורית מקדמת יותר הוא יכול לפנות

בשלב זה לגורם טיפולי במקום מעצרו.

הבקשה למתן רשות לערור

8. בקשת הרשות לערור שבפני מכוונת נגד ההחלטה שלא לערוך תסקיר משלים בעניינו של המבקש. המבקש טוען, כי עניינו מעלה שאלות עקרוניות, ולחלופין שהוא מאותם מקרים בעלי נסיבות מיוחדות המצדיקים מתן רשות לערור. לטענת המבקש, שעה שניתן תסקיר מבחן בעניינו של נאשם, יש לאפשר בחינתן של חלופות מעצר נוספות אף אם זו שהוצעה על-ידו נמצאה לא מתאימה, מקום ששירות המבחן אינו שולל את שחרורו של הנאשם בתנאים מסוימים. בנסיבות אלו, לשיטת המבקש, יש מקום לעריכת תסקיר נוסף בעניינו, ולא כל שכן מקום שבו שירות המבחן סבר שהנאשם זקוק לטיפול וכי קיים רצון לטיפול מצדו.

9. המבקש מוסיף וטוען, כי הערכאות הקודמות שגו בקובען כי הוא לא העלה מיוזמתו אופציה לחלופת מעצר טיפולית. לטענתו, בקשה לבחון חלופת מעצר ביתית אינה שוללת גם בקשה לפנייה להליך שיקומי, מה גם שאחת מן המסגרות הטיפוליות הקיימות כיום לטיפול בגברים אלימים היא מסגרת פתוחה אשר דורשת במקביל אליה חלופה ביתית. לטענת המבקש, קביעת החלופה המתאימה היא תפקידו של שירות המבחן, שצריך היה לבחון גם חלופה זו.

10. המבקש טוען עוד, כי הנימוקים ביחס לעבירות הקשות ולעברו הפלילי אינם רלוונטיים להכנתו של תסקיר משלים בעניינו, שכן אלה היו ידועים גם בשלב בו הורה בית המשפט על עריכת התסקיר הראשוני, אשר בעקבות הגשתו יש לאפשר לו "למצות את ההליך". המבקש טוען כי דווקא מקום שבו מדובר בעבירות אלימות במשפחה הסיכון בהישנות העבירות ללא טיפול הוא גדול יותר, ועל כן בחינת האופציה הטיפולית משרתת הן את האינטרס של בנותיו והן את האינטרס הציבורי.

דיון והכרעה

11. בית משפט זה פסק בעבר כי רשות לערור על החלטות מסוג זה ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים מיוחדים, שבהם מתעוררת שאלה משפטית כללית החורגת מעניינם הקונקרטי של הצדדים להליך, או במקרים בהם קיימות נסיבות חריגות המצדיקות זאת (ראו: בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל (17.4.2011); בש"פ 5721/12 בביקר נ' מדינת ישראל (14.8.2012); בש"פ 6940/14 אלמדיגם נ' מדינת ישראל (2.11.2014)). נסיבות חריגות כאלה נוגעות בעיקרן לפגיעה קיצונית בזכויות הנאשם או באינטרס הציבורי, אף שאין בכך כדי למצות בהכרח את המקרים בהם תינתן רשות לערור (ראו: בש"פ 1361/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (22.2.2013)).

12. בנסיבות העניין, לא מצאתי כי עניינו של המבקש מעלה שאלה כללית, או אף כי מתקיימות בעניינו נסיבות חריגות המצדיקות את התערבותו של בית משפט זה. ברי, כי הערכאות הקודמות לא היו מחויבות להורות על עריכת תסקיר משלים בעניינו של המבקש, כפי שלא חלה חובה סטטוטורית כזו ביחס לעריכת תסקיר מעצר בעניינם של בגירים, והדבר נתון לשיקול דעתו של בית המשפט (סעיף 21א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996; ראו למשל בש"פ 3244/12 קפוטונוב נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (2.5.2012)). לעניינם של קטינים, ראו והשוו: סעיף 10ז(ב) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971).

13. למעלה מן הצורך, אוסיף כי לא מצאתי פגם בהחלטותיהן של הערכאות הקודמות שלא להורות על עריכת תסקיר משלים בעניינו של המבקש, אף אם המבקש אכן הראה נכונות לטיפול. נוכח העבירות בהן מואשם המבקש ועברו הפלילי נקבע כי נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה. לא למותר לציין כי על-פי האמור בתסקיר המבחן בתו של המבקש חוששת משחרורו ממעצר, והיא אף הביעה את רצונה לצאת מביתה אם ישוחרר.

14. בשולי הדברים יוער כי כפי שקבע גם בית המשפט המחוזי, המבקש יוכל לפנות לגורמים טיפוליים גם במסגרת המעצר. מכל מקום, אין ספק שדרכו לא תהיה חסומה לקבלת טיפול בהמשך הדרך, וניתן לקוות כי המבקש אכן יפנה לדרך זו.

15. אשר על כן, הבקשה למתן רשות לערור נדחית.

ניתנה היום, י"ב בכסלו התשע"ה (4.12.2014).

שׁוֹפֵט